

FENNTARTHATÓ ÉS KLÍMATUDATOS ÉLELMISZERFOGYASZTÁS

Kinorányi Éva
Klíma- és Környezetügyi Főosztály

**Zöld
Budapest**

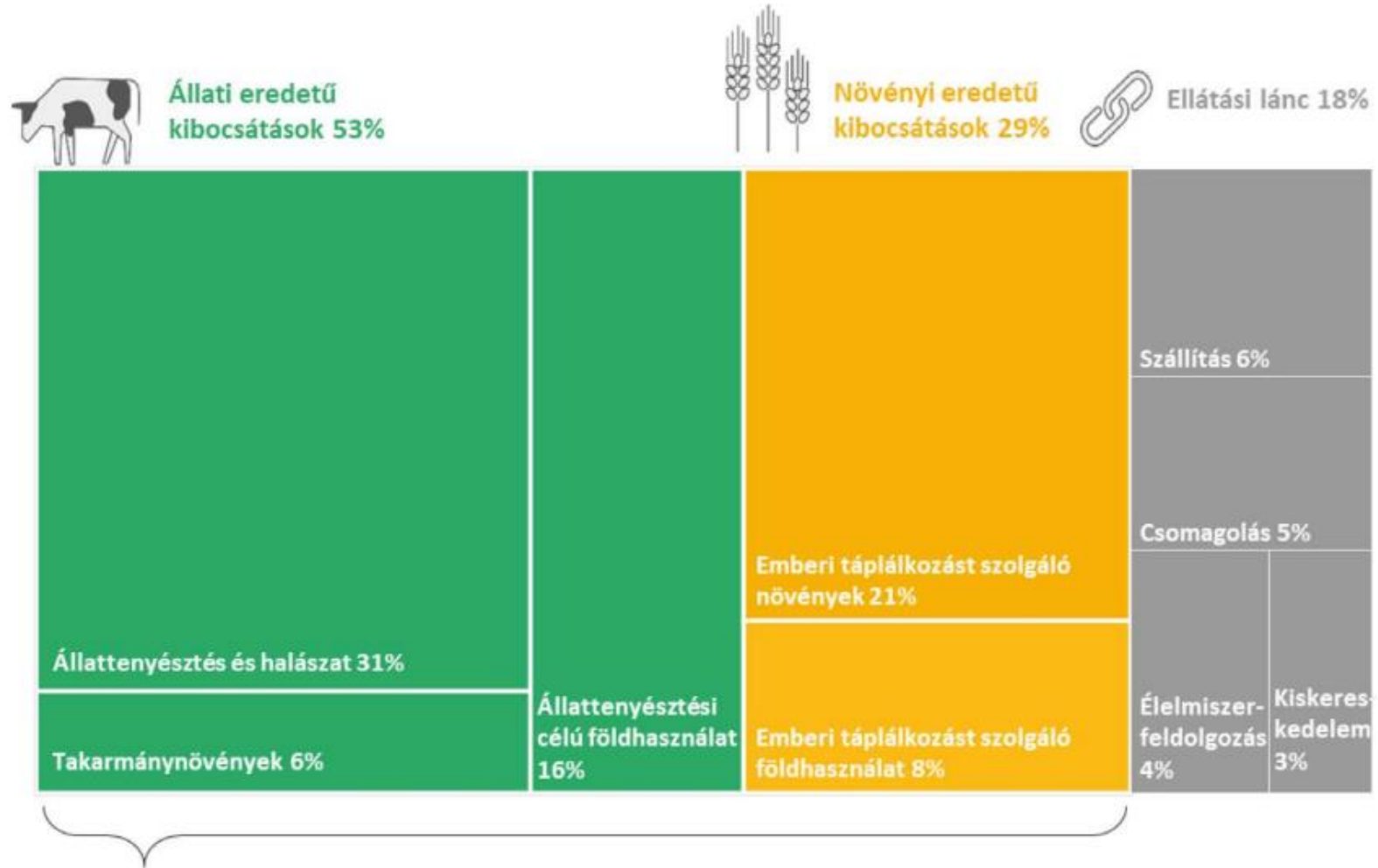
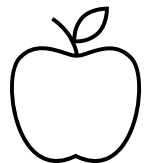
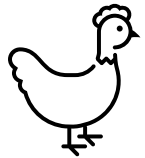
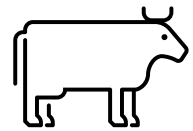
Az élelmiszertermelés hatása a klímára

- A globális élelmezési rendszer – beleértve az élelmiszerelőállítást és az ellátási láncokat is – felelős a világ üvegházhatású gázkibocsátásának (ÜHG) 31%-áért és ez egyre növekszik*
- Az összes mezőgazdasági kibocsátás a teljes magyarországi ÜHG-kibocsátásnak a 11%-át teszi ki**, az egész élelmiszerláncot tekintve pedig a 25 %-át
- Mielőbb változtatnunk kell az élelmiszertermelési és - **fogyasztási szokásainkon** annak érdekében, hogy megelőzzük az éghajlatváltozás katasztrofális következményeit

* FAO adatok alapján

**OMSZ adatok alapján

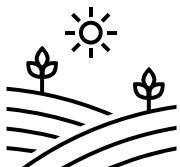
Az élelmiszertermelés ÜHG-kibocsátása a világon

Az élelmiszertermeléssel kapcsolatos összes kibocsátás **82%-a**

Forrás: Európai Számvevőszék, a következő alapján: Poore, J. és Nemecek, T.: Reducing food's environmental impacts through producers and consumers, 2018.

Az ÜHG-kibocsátás fő forrásai

Főként metán (CH_4), forrásai:

- szarvasmarhák és juhok takarmányemésztése
- szarvasmarha- és sertéstrágya tárolása

Főként dinitrogén-oxid (N_2O), forrásai:

- műtrágya alkalmazása
- a mezőgazdasági termelők által alkalmazott vagy szarvasmarhák legeltetése közben keletkező trágya

Főként szén-dioxid (CO_2), forrásai:

- lecsapolt szerves talaj (tőzegláp) művelése
- szénmegkötés gyep- és szántóterületeken

Forrás: Európai Számvevőszék, az EU-27 2018. évi ÜHG-jegyzékei alapján (*EEA greenhouse gas data viewer*, Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EEA)).

Budapest elsődleges célja

A fenntartható városi élelmiszer-rendszerek kialakítására való törekvés legyen része Budapest fenntarthatósági jövőképeinek, ezzel is hozzájárulva a dekarbonizációs folyamatokhoz.

Fenntartható élelmezéspolitikai jövőkép

Budapest 2035-re felkészül a klímaváltozás és a gazdasági visszaesés kedvezőtlen környezeti és társadalmi hatásaival szemben, aminek része, hogy fenntartható élelmiszerláncokon keresztül lehetővé teszi a városi lakosok számára az embernek és a bolygónknak egyaránt egészséges és megfizethető élelmiszerekhez való hozzájutást segítve ezzel a dekarbonizációs folyamatokat is.

Fenntartható élelmezéspolitikai jövőkép

Ennek érdekében

- segíti a **rövid élelmiszerláncok** kiépítését a város-vidék kapcsolatok megerősítésével (termelői piacok, bevásárló közösségek, közösség által támogatott mezőgazdaság stb.);
- segíti az **élelmiszerpazarlás** csökkentését lakossági, kereskedelmi és közületi téren egyaránt kiemelt figyelemmel a szociálisan érzékeny társadalmi csoportok támogatására;
- előmozdítja a **városi mezőgazdaság** térnyerését (pl. közösségi kertek, kiskertek művelése, egyéb innovatív megoldások);
- saját intézményeiben fenntartható és egészséges **közétkezést** nyújt;
- **szemléletformáló** tevékenységet végez, és példát mutat más városoknak.

Budapest fenntartható élelmezési projektjei

Horizont 2020-ból finanszírozott nemzetközi, kutatás-fejlesztési-innovációs projektek, 100%-os támogatási intenzitással

Címe	Időtartam	Fő célkitűzése
SchoolFood4Change	2022.01.01. - 2025.12.31.	Iskolai közétkeztetés reformja
DIVINFOOD - Co-constructing interactive short and mid-tier food chains to value agrobiodiversity in healthy plant-based food	2022.03.01.- 2027.02.28.	Növelni az elhanyagolt és alulhasznosított növények szerepét az élelmiszerláncokban
FOODCLIC - Integrated urban FOOD policies – developing sustainability Co-benefits, spatial Linkages, social Inclusion and sectoral Connections to transform food systems in city-regions	2022.09.01.- 2027.02.28.	Stratégiai tervezés a városi élelmiszerellátás terén a fenntarthatóság mindhárom pillére mentén

Miért fontos Budapest színre lépése?

- Főváros ernyő szerepe, tudatosság, példamutatás → kerületek, más települések, multik, kiskereskedelem
- Jövő generációja (közétkeztetés minőségi reformja) → egészség, sérülékeny csoportok elérése
- Termelőtől a fogyasztóig stratégia bevezetése (lokális versenyképesség javítása, helyi szervezetek támogatása, CSAPI)
- Infláció → élelmiszer árak elszabadulása → helyi és közeli termelők versenyképessége, sérülékeny csoportok támogatása
- Dekarbonizáció az egész élelmiszer-ellátási láncon (klímasemleges EU 2030/2050 célkitűzés, SECAP, 100 klímasemleges város stb.)
- További forrásokhoz való könnyebb hozzáférés, pl. megvalósításra

SchoolFood4Change

Célja?

Fenntartható és egészséges étkezési lehetőséget biztosítson az EU 12 országában, több mint 3000 iskolában, 600 000 gyereknek.

Hogyan?

- a fenntartható és integrált iskolai étkezést középpontba helyező szemléletmód kialakításával és elterjesztésével az iskolákban
- az iskolai étkezést biztosító szervezetek szakácsainak és étkezéssel foglalkozó munkatársainak képzésével
- fenntartható és innovatív élelmiszerbeszerzéssel

SchoolFood4Change

Gyakorlati megvalósítás

- **Iskolai akciócsoporthok** alakítása → iskolai stratégia és akcióterv → iskolai tevékenységek és rendezvények az egészséges táplálkozás népszerűsítéséért
- „Termelőtől a fogyasztóig stratégia” támogatása → közbeszerzés → **ÉSZGSZ beszerzési, közbeszerzési** stratégiájának, gyakorlatának felülvizsgálata, az egészséges és lehetőleg helyi alapanyagok bevonása, a közeli beszállítókkal való együttműködés kialakítása
- **Képzések** a szakácsoknak, dietetikusoknak, tanároknak

FOODCLIC

Célja?

Gyakorlati és adatalapú stratégiai tervezés induljon el a városi élelmiszerellátás terén a fenntarthatóság mindhárom pillére mentén:

- környezeti: dekarbonizáció az előállítástól a szállításon és feldolgozáson át;
- társadalmi: negatív egészségügyi hatások kiküszöbölése, sérülékeny csoportok egészséges és fenntartható élelmiszerhez való hozzájutása;
- gazdasági: lokális versenyképesség növelése, egészségügyi hatásokból származó gazdasági hatások csökkenés megelőzése)

WASTE REDUCTION AT THE SCHOOL CAFETERIA

BUDAPEST

FOODCLIC

Megalkotni és fenntartani a fővárosi élelmezéspolitikai közös alakításának folyamatát:

- 1. Fővárosi élelmezéspolitikai hálózat kialakítása** – hosszútávú, multistakeholder csoport létrehozása (living lab)
- 2. Rendszertérképezés és elemzés** – hiányok és megoldások keresése, melyek megalapozzák az integrált városi élelmezési stratégia alapjait
- 3. Integrált élelmezési politika és tervezés:** együttműködő, adaptív és integrált szakpolitika
- 4. Valós beavatkozások közös tervezése** a szakpolitika fejlesztés segítésére és a jövőbeli fejlesztések megalapozására
- 5. Nyomon követés, értékelés és visszacsatolás**

DIVINFOOD

Célja?

Növelni az **elhanyagolt és alulhasznosított növények szerepét** az élelmiszerláncokban az egészségesebb étrend és a fenntarthatóbb élelmiszerrendszerek eléréséhez.

Hogyan?

- Rövid és középszintű táplálékláncok létrehozása, melyek kielégíthetik a helyi vagy regionális termesztésű, egészséges növényi alapú élelmiszerek széles kínálata iránti egyre növekvő fogyasztói igényeket az alulhasznosított fajok termesztésének és kereskedelmének elősegítésével.

Budapest szerepe

- Elsősorban a **szakpolitikai értékelésben és ajánlások** megfogalmazásában vállal szerepet, valamint támogatja a fogyasztók, gazdálkodók és egyéb élelmiszeripari szereplők közötti párbeszéd élénkítését a felelős fogyasztás elősegítése érdekében.

Hazai együttműködés

Environmental
Social Science
Research Group

InDeRe
Institute for Food System
Research and Innovation

- SchoolFood4Change:
 - Budapest, ÉSZGSZ, Corvinus Egyetem, Indere Kft.
- FOODCLIC:
 - Budapest, ESSRG
- DIVINFOOD:
 - Budapest, ÖMKI, Agrikulti, TVE

Köszönöm a figyelmet!

**Zöld
Budapest**